

LAKIALOITE 20/2004 vp

Laki yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallitus on antanut 20.2.2004 esityksensä eduskunnalle laiksi yliopistolain muuttamisesta (HE 10/2004 vp). Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi eräitä yliopistojen tehtäviä ja hallintoa koskevia säännöksiä sekä ehdotetaan siirryttäväksi kaksiportaiseen perustutkintorakenteeseen. Lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituk-

sen esitykselle HE 10/2004 vp. Siinä ehdotetaan, että yliopistolaista kumotaan kohta, jonka mukaan Helsingin yliopiston kanslerilla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa valtioneuvostossa käsiteltäessä Helsingin yliopistoa koskevia asioita.

PERUSTELUT

Aikaisemmin voimassa olleen Suomen Hallitusmuodon 77 §:n mukaan Helsingin yliopistolla pysytetään itsehallinto-oikeus. Uusia säännöksiä yliopiston järjestysmuodon perusteista annetaan lailla, mutta tarkemmat yliopistoa koskevat säännökset annetaan asetuksella sitten, kun kummassakin tapauksessa sen konsistori on asiasta antanut lausuntonsa. Helsingin yliopistosta annetun lain (854/1991) 9 §:n mukaan kanslerilla oli oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa valtioneuvostossa käsiteltäessä yliopistoa koskevia asioita.

Hallitusmuodon 77 § kumoutui uuden perustuslain tultua voimaan 1.3.2000. Perustuslain 123 §:ään otettiin kaikkia yliopistoja koskeva säännös, jonka mukaan yliopistoilla on itsehallinto sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Helsingin yliopiston kanslerin läsnäolo-oikeutta valtioneuvoston istunnossa koskeva

säännös otettiin yliopistolain yksinomaan Helsingin yliopistoa koskevaan lukuun "Eriyissäännökset Helsingin yliopistosta".

Yliopistolain 2 §:ään lisättiin 1.3.2000 voimaan tullut säännös (1251/1999), jonka mukaan yliopistoille on varattava yksinomaan niitä koskevia lakeja ja asetuksia valmisteltaessa tilaisuus antaa asiasta lausuntonsa. Näin ollen myös Helsingin yliopistolla on aina mahdollisuus lausua käsityksensä sitä koskevista asioista ennen niiden esittelyä valtioneuvostolle.

Helsingin yliopiston omaksuman käytännön mukaisesti myös yliopiston kansleri ottaa kantaa yliopiston esityksiin ja lausuntoihin ministeriölle ja valtioneuvostolle. Yliopistolain säännös, joka mahdollistaa kanslerin osallistumisen saman asian käsittelyyn sekä yliopistossa että valtioneuvostossa on ristiriidassa hallintolain

(434/2003) yleisten esteellisyysäännösten kanssa.

Säännös on vain yhtä yliopistoa koskeva historiallinen jäännös, joka tulisi kumota tarpeettomana ja valtion päätöksentekojärjestelmään sopeuttomana.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 20 §,
muutetaan 4 §:n 1 momentti, 7 ja 9 §, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 18 § osaksi laissa 1059/1998, sekä
lisätään lakiin uusi 18 a—18 c § seuraavasti:

4, 7, 9, 12, 13, 18 ja 18 a—18 c §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 2004

Maija Rask /sd
Unto Valpas /vas
Minna Lintonen /sd
Aila Paloniemi /kesk
Säde Tahvanainen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Tuomo Hänninen /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk

Esko Ahonen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Jutta Urpilainen /sd
Ilkka Taipale /sd
Minna Sirnö /vas
Sinikka Hurskainen /sd
Simo Rundgren /kesk